

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 6

*Матеріали VI Всеукраїнської
науково-практичної конференції
“Державне управління: стратегія і тактика
формування сучасного фахівця”,
м. Київ, МАУП 29 жовтня 2011 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2011

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 8 від 28.09.11)*

Редакційна колегія

М. Ф. Головатий (голова), д-р політ. наук, проф., *В. В. Омельчук* (заступник голови), канд. іст. наук, *П. Ф. Вознюк* (відповідальний секретар), канд. політ. наук, доц., *І. П. Бідзюра*, д-р політ. наук, проф., *П. П. Гай-Нижник*, д-р іст. наук, старш. наук. співроб., *Ю. О. Куц*, д-р наук держ. упр., *І. П. Лопушинський*, д-р наук держ. упр., проф., *В. М. Піскун*, д-р іст. наук, старш. наук. співроб., *Я. Ф. Радиш*, д-р наук держ. упр., проф., *І. В. Розпутенко*, д-р наук держ. упр., проф., *Г. П. Ситник*, д-р наук держ. упр., проф., *П. К. Ситник*, д-р філос. наук, проф., *Ю. П. Сурмін*, д-р соц. наук, проф., *В. В. Утвенко*, канд. іст. наук, доц., *М. В. Чечетов*, д-р наук держ. упр., проф., *Н. П. Ярош*, д-р наук держ. упр., *Н. М. Чернуха*, д-р пед. наук, проф.

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

Становлення і розвиток української державності: [зб. наук. пр.] / МАУП. —
С76 К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2011 —

Вип. 5 : Матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. “Державне управління: стратегія і тактика формування сучасного фахівця”, м. Київ, МАУП, 29 жовт. 2011 р./ редкол.: М. Ф. Головатий (голова) [та ін.]. — 2011. — 428 с. : іл. — Бібліогр. в кінці ст.

У пропонованому збірнику подано статті учасників науково-практичної конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становленню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і суспільства.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Л. І. Корсуненко Нормативно-правові основи функціонування і розвитку інституту державної служби у сучасній Україні.....	243
В. Ф. Солонина Судовий захист права власності: питання теорії і практики.....	249
О. В. Білик Управління інформаційними державними зкладами в умовах інформатизації	254
О. М. Посвистак Менеджмент якості освіти як стратегія вдосконалення діяльності бібліотеки ВНЗ	258
В. О. Сухомлінов Аналіз і оцінка стану інформаційної безпеки на підприємствах: регіональний аспект.....	262
Прудніков М. В. Аналіз ефективності існуючої системи формування місцевих бюджетів в Україні	266
А. М. Медвідь, Ю. А. Слюсар Розвиток державного управління і державної служби на теренах України	272
З. І. Розгач Державна політика України у сфері попередження бездоглядності та безпритульності дітей.....	277
Л. І. Костенко Системно-структурна характеристика загальнодержавної системи забезпечення безпеки дорожнього руху на регіональному рівні.....	281
О. А. Доронін Державне регулювання розвитку об'єктів інфраструктури аграрного ринку (концептуальні засади, методологічні підходи).....	286
О. О. Малишенко Розробка механізмів фінансово-кредитної підтримки розвитку малого підприємництва	291
О. Я. Гулько Концептуальні засади реформування державного управління в новітній Україні ..	296
К. О. Василенко Основні проблеми здійснення місцевого самоврядування в Україні	298
Г. О. Чічкань Сутність державної служби як механізму взаємозв'язку між державою та громадянином	300
Н. В. Кляшторна Соціогуманітарні вектори державного управління в Україні	302
Я. І. Ніколаєва Етика державного службовця	308
В. О. Соловар Держава і управління Київської Русі	310
А. А. Поєдинок Стратегія і тактика управління персоналом.....	313
О. В. Романович Принцип поділу державної влади та сучасні проблеми реалізації в Україні	315
В. В. Борейчук Аналіз діяльності благодійництва як соціального явища.....	320
О. В. Ємишанова Управління трудовими міграціями в рамках міжнародної системи	323
А. М. Соколова Шляхи та механізми підвищення ефективності місцевого самоврядування в Україні.....	326
О. Л. Димарчук ЗМІ в системі державного управління	329
О. О. Бушин Державне управління в Україні в умовах становлення нових економічних інститутів	331
А. Ю. Костенко Державна служба в Україні: становлення і розвиток	333
Д. О. Трібель Психологічні особливості управління організаційними структурами.....	335
Ю. Гончар Мотивація та стимулювання праці як засіб підвищення ефективності діяльності підприємств	338
О. Грицан Імідж лідера як ефективний засіб впливу: аналітико-теоретичний аналіз	341
М. Кобиш Організаційна культура керівника як регулятор організаційної діяльності.....	344
А. Муштенко Організація управління персоналом на підприємстві	347

УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНИМИ ДЕРЖАВНИМИ ЗАКЛАДАМИ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

Становлення і розвиток української державності, вип. 6, с. 254–257

В умовах переходу до ринкової економіки саме бібліотечний менеджмент з урахуванням інноваційних складових є тією реальною і дієвою силою, яка здатна розв'язати існуючий соціально-економічний комплекс проблем, переорієнтувати і визначити цілі і стратегії, забезпечити необхідні умови життєдіяльності і розвитку бібліотек.

У першу чергу йдеться про впровадження нових сучасних технологій у роботу бібліотек, надання сучасних освітньо-інформаційних послуг, підсилення рівня обслуговування шляхом вивчення потреб відповідних груп користувачів, але все це можливо за умови виваженої управлінської політики бібліотеки. Проблема вибору нових управлінських механізмів для бібліотечно-інформаційних установ є *актуальною* і вимагає організаційного підходу, технологічної та економічної підтримки.

Методологічним підґрунтям формування інноваційного механізму управління бібліотекою як провідною бібліотечно-інформаційною установою стали наукові праці з питань трансформації бібліотечного суспільства, різні аспекти яких розглядаються в працях Н. Є. Андрєєва [2], І. О. Давидової [3], В. О. Ільганаєвої [5], В. С. Король [4], Л. П. Петрової [6,7], М. С. Слободяника [5], А. С. Чачко [9] тощо.

Розглянемо визначення сучасних механізмів управління публічною бібліотекою в умовах інформатизації суспільства.

Ефективне функціонування бібліотеки значною мірою залежить від управління, яке в широкому розумінні розглядається як система, що призначена для отримання найоптимальнішого результату функціонування організації. За останні роки бібліотечний менеджмент сформувався в самостійну сферу діяльності і наукову дисципліну, уточнюються його зміст, структура, функції, предмет і термінологічна база. Менеджмент (управління) як засіб забезпечення ефективної діяльності є невід'ємним елементом для кожної організації і визначає успішний розвиток бібліотеки.

Узагальнюючи досвід та накопичені знання теорії управління, управління бібліотекою слід розглядати як діяльність з регулювання спільної праці членів бібліотечного колективу і його відносин із зовнішнім середовищем, яке визначає її соціальні функції, забезпечує постановку і досягнення відповідних цілей її розвитку та життєдіяльності [8].

В управлінні сучасною публічною бібліотекою виокремлюють два елементи, які взаємодіють між собою: об'єкт управління та суб'єкт управління.

Об'єктом управління на думку деяких авторів є такі чотири елементи:

- 1) бібліотека та її структурні підрозділи;
- 2) бібліотечний персонал;
- 3) бібліотечно-бібліографічні ресурси;
- 4) економічні ресурси [8, 13].

Суб'єктами управління є керівники різних рівнів. Реалізація взаємодії суб'єкта й об'єкта управління здійснюється через систему управління, яка має свої цілі, принципи, функції, методи і технологію управління. У своїй монографії "Бібліотека в умовах соціально-економічних змін" Л. Г. Петрова зазначає, що бібліотека є не лише об'єктом управління, але вона ще й самокерована, само активна та адаптивна система, яка має цілеспрямований характер діяльності і розвитку, безпосередньо сприймає і відтворює чинники та закономірності свого функціонування, а відтак є учасником суб'єктно-об'єктної управлінської взаємодії [6, 195].

Важливим і найбільш активними чинниками змін, що впливають на вибір управлінських механізмів у бібліотечно-інформаційних установах є інформатизаційна політика і перехід до ринкових умови господарювання. Саме вони визначають процеси перетворення і подальшого розвитку, зумовлюють необхідність вибору нових цілей і нової стратегії сучасної бібліотеки.

Забезпечення інформаційних процесів у суспільстві та інформаційне забезпечення сучасних користувачів в умовах інформатизації суспільства вимагає особливого підходу, уваги, технологічного оснащення, професійного рівня бібліотечних працівників. Комп'ютерна грамотність — основа сучасного професіоналізму бібліотекарів. Навчання на курсах, участь у різного рівня заходах щодо підвищення кваліфікації; постійна самоосвіта співробітників є запорукою успішного вирішення непростих завдань, у тому числі і щодо якісного інформаційного забезпечення всіх користувачів без винятку.

Задоволення інформаційних потреб користувачів, як вже неодноразово зазначалося, **має два ключові аспекти:**

- 1) інформаційні ресурси і послуги, що надаються бібліотекою і ви-

значають умови та якість отримання інформації (документів) користувачами;

- 2) управління бібліотечно-інформаційними процесами, що впливає на їх розвиток і фактично сприяє можливості доступу до тієї чи іншої інформації.

Перший аспект визначає сучасний рівень організації інформаційного забезпечення та послуг для користувачів і характеризується наявністю чи відсутністю забезпечення бібліотеки інформаційними ресурсами.

Аналіз інформаційно-бібліотечних процесів дає можливість виділити важливі напрями та форми діяльності бібліотеки, спрямовані на вдосконалення якісних критеріїв інформаційного забезпечення, які нерозривно пов'язані з впровадженням нових технологій: комплектування фондів; бібліотечні послуги; створення баз даних та інформаційних продуктів; інформаційно-бібліографічна діяльність; міжбібліотечний абонемент (МБА) тощо.

Другий аспект — стратегія управління публічною бібліотекою, яка, безумовно, має вплив на інформатизацію сучасного суспільства, задоволення інформаційних потреб користувачів, а головне — сприяє процесам впровадження в роботу інноваційних технологій, без яких неможливо нині уявити сучасну бібліотеку.

Визначальною мірою ефективності управління бібліотекою є її розвиток, мета якого полягає у підвищенні здатності надійно функціонувати бібліотеці в тривалій перспективі. У зв'язку з цим важливо розширювати сферу управлінських функцій шляхом врахування низки факторів організаційного розвитку.

Побудувати універсальну модель оптимізації діяльності бібліотек неможливо, оскільки кожна бібліотечна система розвивається в унікальних умовах. Тому єдиним правильним рішенням є

побудова структурно-функціональної моделі, спрямованої на виокремлення стратегічних алгоритмів оптимізації, вибір яких залежатиме від соціокультурної ситуації в суспільстві. Стратегії оптимізації управління бібліотекою пов'язані з рядом управлінських механізмів, що мають комплексний характер і будуються на соціологічному, маркетинговому та системному підходах.

Розглянувши сучасний стан та можливості вдосконалення інформаційної діяльності бібліотеки, спробуємо зміст і структуру управління бібліотекою подати у вигляді структурно-функціональної моделі, включаючи три основні напрями діяльності, які досить чітко відслідковуються в сучасній бібліотечній практиці:

- *техніко-технологічна діяльність*, яка зумовлена глобальною інформатизацією суспільства та активно реалізується шляхом застосування і освоєння в бібліотеці нових технічних засобів і комп'ютерних технологій, створення інноваційних груп і нових відділів;
- *управлінська діяльність з координації дій у внутрішньому середовищі бібліотеки*, забезпечення узгодженості технологічних процесів і дій працівників з метою досягнення конкретних результатів. Адже безпосередньо менеджмент — це управління внутрішніми чинниками діяльності організації;
- *управлінська діяльність щодо організації взаємодії із зовнішнім середовищем*, зокрема на ринку інформаційних продуктів і послуг. Цей вид діяльності являє собою систему стратегічного управління і відомий як бібліотечний маркетинг або маркетинговий підхід до управління бібліотекою.

У підсумку варто зазначити, що нині ефективне управління бібліотечно-

інформаційними установами, здатним відповідати сучасним потребам, можливо лише за умови комплексної автоматизації технологічних процесів своєї діяльності: ведення каталогів, обробка нових надходжень, реєстрація читачських запитів, створення нових інформаційних продуктів тощо. Важливою складовою бібліотечного менеджменту є розробка програми, яка враховувала б всі потреби користувача, являючи собою інтегровану систему, в якій основне місце належить читачу, створенню комплексу послуг для задоволення його інформаційних запитів.

Реалізація цих завдань сприятиме конкурентоспроможності бібліотечно-інформаційних продуктів і послуг на інформаційному ринку України та відкриє нові можливості для динамічного й ефективного соціально-економічного розвитку бібліотеки як суб'єкта господарювання [7].

Новітні інформаційні технології принципово дозволять розширити можливості сучасних бібліотечно-інформаційних установ, урізноманітнити ринок освітніх та інформаційних послуг, сформувати нові якості.

Література

1. Закон України "Про Національну програму інформатизації" // ВВР України. — 1998. — № 27–28. — С. 482–493.
2. Андреева Н. Е. Эволюция менеджмента как основа формирования концепции управления информационной деятельностью библиотек // Библиотечное дело — 2001: российские библиотеки в мировом информационном и интеллектуальном пространстве: Материалы 6-й междунар. науч. конф. (Москва, 26–27 апр. 2001 г.) / МГУКИ. — М., 2001.
3. Давидова І. О. Методологічні засади формування інноваційного механізму управління бібліотекою як провідною соціально-комунікаційною установою

- суспільства // Вісник. — Х., 2007. — Вип. 21. — С.113–119.
4. *Король В. С.* Інформаційно-аналітична діяльність як засіб підвищення ефективності управління бібліотечним соціальним інститутом // Вісник. — Х., 2005. — Вип.16. — С.139–148.
 5. *Організація діяльності бібліотек:* Навч. посіб. для студ. ф-тів “Бібліотекознавство та інформатика” / В. О. Ільганаєва, М. С. Слободяник. — Х.: ХДАК, 1998. — 84 с.
 6. *Петрова Л. Г.* Бібліотека в умовах соціально-економічних змін: Монографія. — К., 2003. — 301 с.
 7. *Петрова Л. Г.* Основні підходи до управління сучасною бібліотекою в ринкових умовах // Бібліотечна наука, освіта, професія у демократичній Україні: зб. наук. пр. — 2000. — Вип.2. — С. 79–85.
 8. *Управление библиотекой:* Учеб. пособие / А. С. Аверьянова, А. Н. Ванеев, В. Г. Горев. — СПб., 2002. — 302 с.
 9. *Чачко А. С.* Развивающаяся библиотека в информационном обществе: Науч.-метод. пособие. — К., 2004. — 88 с.